

ન્યૂઝ ઓફ ગાંધીનગર ઈન્ડિક સાહિત્ય સરિતા-આયોજક : પ્રદીપ રાવલ

NOG:SS:NO.: 0101

વિષય: પરંપરાગત રથયાત્રા

પ્રકાર : ગંગ

શબ્દો : ૪૦૪

શીર્ષક : જગતાચળના મંદિરની મૂર્તિઓનું નિર્માણ

સંદુરાશ મુજબ ભગવાન વિષ્ણુ નિલમાધવના રૂપમાં અવતાર લઈ પુરીમાં બિરાજાં.

અત્યારે જે મંદિર છે તે સાતમી સદીમાં બન્યું છે.

બેન સુભદ્રાને તેમના પિર દ્વારિકા પરંતુ ખૂબ લગાવ હતો તેથી તેમની ઈચ્છા પરિપૂર્ણ કરવા માટે શ્રીકૃષ્ણ, બલરામ અને સુભદ્રાને અલગ ર્થોમાં બસીને દ્વારિકાનું પરિભ્રમાણ કર્યું હતું. ત્યારે આજ સુધી પુરીમાં દરવાજો એક અંગે ને પછી તેને મંદિરમાં સ્થાપના કરવામાં આવે.

રાજાને આ કામ માટે એક વૃદ્ધ દક્ષ સુથારને કાર્ય સોણું, તેથી શરત મૂકી કે તેઓ આ મૂર્તિઓ બંધ ઓરડામાં જ બનાવશે અને એનું કામ જાંયા સુધી ચાલુ રહેશે તાં સુધી પોઈએ પણ ઓરડાનો દરવાજો ખોલશે નહીં અને પોલશે તો તે કાર્ય અધૂરું છોડીને ચાલ્યો જશે.

રાજાને એક દિવસ આતુરતાથી ઓરડાનો દરવાજો ખોલી નાખ્યો તો જોયું હું જી મૂર્તિઓ અધૂરી હતી ત્યારે તેમને જ્યાલ આવ્યો કે પ્રાણશ બીજું કોઈ નહીં પણ વિશ્વકર્મા પોતે હતા. પણ શરત મુજબ તે ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા, અંતથીન થઈ ગયા.

સંકણાયેલી છે. તેની વાત કરતાં તે કથાની પાર્શ્વભૂમિ તરફ આપણે એક દિષ્ટપાત કરીએ.

માતા યશોદા, દેવકી, કૃષ્ણની બહેન સુભદ્રા સાથે વૃદ્ધાવનથી દ્વારા આવે છે, ત્યારે ત્યાં હાજર બીજી રાણીઓ તેમના કક્ષમાં બેગી થઈ કૃષ્ણની બાલ લીલાઓ સંભળાવવા કરે છે.

તેમની વાતો કાનો અને બલરામ સાંભળે નહીં અને કક્ષમાં અચાનક ન આવી ચેઢે એટેલે બહેન સુભદ્રા દરવાજે પહેરો ભરવા ઉભી રહી.

જેમ જેમ યશોદાજી લીલાઓ સંભળાવતી ગઈ તેમ તેમ બધાં તેમાં ઓતપોત થતાં ગયાં, બેન સુભદ્રા પણ પહેરો ભરવાનું ભૂલી તેમની વાતો સંભળાવા લાગી કૃષ્ણ બલરામ ત્યાં ક્યારે આવી ગયાં તેનો જ્યાલ પણ ન રહ્યો. તેઓ પણ તેમની પોતાની લીલાઓની વાતચીત સંખ્યાઓ આશ્રયચિત્તથાની તેમની અંખો પણોથી થઈ ગઈ. બેન સુભદ્રા પ્રેમભાવથી પીગળા લાગ્યાં, તે જ કરાણ છે કે જગતાથ મંદિરમાં તેમની મૂર્તિ બલરામ કૃષ્ણ કરતાં નાની છે.

તે જ વખતે નારાદમુની ત્યાં આવી પહોંચા, વાત અધૂરી રહી તેમણે પ્રાણે કંબું તેમે કેટલાં સુંદર લાગો છો. આ રૂપમાં અવતાર કરારે લેશો?

ત્યારે કૃષ્ણ કંબું કલિયુગમાં.

હવે આપણે મૂળ કથા પર આવીએ.

વચન મુજબ કલિયુગમાં શ્રીકૃષ્ણ રાજ ઈન્જદ્યુમના સ્વમાં આવ્યા અને કંબું પુરીમાં દરિયા ડિનારેના એક વૃક્ષની લાકડીમાંથી મૂર્તિનો આકાર કંદરવામાં આવે ને પછી તેને મંદિરમાં સ્થાપના કરવામાં આવે.

રાજાને આ કામ માટે એક વૃદ્ધ દક્ષ સુથારને કાર્ય સોણું, તેથી શરત મૂકી કે તેઓ આ મૂર્તિઓ બંધ ઓરડામાં જ બનાવશે અને એનું કામ જાંયા સુધી ચાલુ રહેશે તાં સુધી પોઈએ પણ ઓરડાનો દરવાજો ખોલશે નહીં અને પોલશે તો તે કાર્ય અધૂરું છોડીને ચાલ્યો જશે.

રાજાને એક દિવસ આતુરતાથી ઓરડાનો દરવાજો ખોલી નાખ્યો તો જોયું હું જી મૂર્તિઓ અધૂરી હતી ત્યારે તેમને જ્યાલ આવ્યો કે પ્રાણશ બીજું કોઈ નહીં પણ વિશ્વકર્મા પોતે હતા. પણ શરત મુજબ તે ત્યાંથી ચાલ્યા ગયા, અંતથીન થઈ ગયા.

ભગવાન નિલમાધવ(કૃષ્ણ), અને તેમના ભાઈ બલરામના હાથ નાના નાના બાંધા હતો, અને બંનેના પણ ન હતો જ્યારે સુભદ્રાના હાથ પગ બન્યા જ ન હતો.

જેવી ભગવાની ઈચ્છા તેમ માની રાજાએ તે અધૂરી મૂર્તિઓની જ મંદિરમાં પ્રાણપ્રતીક કરી સ્થાપિત કરી.

ત્યારે આ મૂર્તિઓ આજ સુધી અધૂરી જ છે. તે જ રૂપમાં ભાઈ બહેનો આજે પણ બિરાજે છે.

ભરત સંગાડી

NOG:SS:NO.: 0032

વિષય: પરંપરાગત રથયાત્રા

પ્રકાર : પદ્ય

શીર્ષક : અધારી બાજ

વરણાગી મોરલો ટથુક્યો,

અધારીબીજે.

અને આકાશી મેહ ગજ્યો.

વરસો મેલો,

અને ઘરાટોપ વાદળનો

જાય્યો છે આજ રૂડો મેળો.

વીજળીના ચમકારે,

આજ આવી વરસાદી વધાજર.

એક એક પોરાંને જીલવા,

સૌ તેયાર આજ બાળું.

અને મોટોરા કરે ખીલખીલાટ.

આજ નીકળીની સવારી જગતાચળની,

સુભદ્રા, બલરામ અને શ્રીકૃષ્ણ સાથ.

આજ રાધા પણ ખીલી,

અના કાના, ગોપીઓ સંગ.

મીના માંગરોલીયા મીનું

અમદાવાદ

૨૮/૬/૨૦૨૨

રલ કણિકા

૧. જેમ સોયમાં દોરો પરોવીએ છીએ તો સો ય ગુમ થવાનો ભય રહેતો નથી તેમ આત્મારૂપી સોયમાં સ્મરણરૂપી દોરો પરોવી રાખીએ તો એ ક્યાંય ખોવાવાનો કે ભટકવાનો તર રહેતો નથી. સદગુર હમેશા એ ડેરને પોતાના હાથમાં પકડી રાખે છે.

૨. ખરાબ જગ્યા પર તો જાનવર પણ નથી બેસતા જ્યારે આપણે આપણા છદ્યમાં સદગુરનું સ્થાન બનાવાના માંગાયે છીએ તો સો પ્રથમ પોતાના છદ્યને સાફ્ટનું પડે જે આપણા છદ્યમાં બિરાજમાન થઈ જશે.

૩. મનુષ્યનું પાછિલું જીવન ગમે એવું કે તે મન હોય, સંતોનો સંગ, સદગુરનું શરણું અને સત્સંગ તેના જીવનને મહાન બનાવી દે છે.

૪. જ્યારે આપણે આપણી હથેણેમાં થોડી કાંશો માટે પણ બળનો અંગારો મૂકીએ છીએ તો તરત એને પટીને કંકી દંદીએ છીએ એ બીકું કે આપણું હાથ ના બજી જ્યાલ પણ બાબર નહિ લોકો કંઈ રીતે નફરતના અને વેર તથા ઈર્ધાના અંગાર ટિલમાં ભરીને ફરી શકે છે.

૫. ગુસ્સો અનેઅહુકાર કેટિક કાર્ડ જેવા છે અત્

